herpy

PILEGIFTFRØER

Blessed Poison Frog

Ranitomeya benedicta

Ranitomeya benedicta er en lille, dagaktiv pilegiftfrø på 16-20 mm fra lavlandsskoven i det nordlige Peru. Det klart røde hoved og den sorte krop med blåt netmønster gør den til en af de mest farvestrålende i slægten. Indtil 2008 blev den regnet for en underart af *Ranitomeya fantastica*. I naturen er den sårbar, men opdrættede dyr yngler villigt i et godt indrettet terrarie.

Familie: Dendrobatidae Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**16-20 mm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**21-26 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri**
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Æg pr. lægning	**2-6**
Klækning	**10-14 dage**
Larvetid	**60-114 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Vogter æggene og bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Hele slægten Ranitomeya står på CITES liste II, så handel over EU's grænser kræver CITES-tilladelser, og du bør kunne dokumentere, at dyrene er opdrættede. EU-bilaget er ikke aflæst i referencetabellen og er derfor ikke angivet.

Om arten

Ranitomeya benedicta hører til de større arter i slægten, men er stadig kun på størrelse med en fingernegl. Hannerne når omkring 16-17 mm fra snude til kloak, hunnerne omkring 18 mm, og enkelte hunner når 20 mm. Hovedet er klart rødt, og sorte tegninger omkring øjnene danner hos nogle dyr en W-formet maske. Ben, ryg og bug er sorte med et blåt netmønster. I nogle bestande mangler netmønstret, og dele af benene eller ryggen er i stedet ensfarvet blå, eller blåt mangler helt. Hovedet er rødere end hos *R. fantastica*, hvis hoved er nærmere orange.

Arten blev beskrevet i 2008 af Brown, Twomey, Pepper og Sanchez-Rodriguez og blev før da regnet for en underart af *R. fantastica*. Artsnavnet betyder "velsignet" og hentyder til Pampas del Sacramento, hvor arten lever. I hobbyen kendes to former. 'Shucushuyacu' har et lyst, blåt netmønster over det sorte og har været længst i fangenskab. 'Pampa Hermosa' mangler netmønstret og er i stedet diset blå eller helt rød og sort.

Hannens kald er en blød, kort summen. Kaldet er aldrig hørt i naturen, men i terrariet kalder hannerne på alle tider af dagen. Unge dyr er nervøse, mens voksne i et tæt beplantet terrarie ses det meste af dagen, og nogle hanner sidder åbent fremme og kalder, mens der arbejdes i terrariet ved siden af. Levealderen i fangenskab er usikker: angivelserne svinger fra 5-6 år til over 10 år.

Hudgift: *R. benedicta* danner ikke selv sin gift. Vilde dyr optager alkaloider fra små leddyr i føden, formentlig især myrer og mider, og lagrer dem i hudens kirtler. Giftigheden er beskeden sammenlignet med de store pilegiftfrøer. Opdrættede dyr, der lever af bananfluer og springhaler, mangler giften, mens vildfangne dyr kan beholde den i lang tid. Håndtér ikke frøerne, og vask hænder efter arbejde i terrariet.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Ranitomeya benedicta findes kun i Peru, øst for Andesbjergene. Arten lever i lavlandsskoven i Pampas del Sacramento i det sydlige Loreto og det østlige San Martín, og udbredelsesområdet anslås til omkring 19.000 km². Den findes bl.a. i nationalparken Cordillera Azul.

Arten er vurderet som sårbar (VU) på IUCN's rødliste på grund af det begrænsede udbredelsesområde, tab af levesteder og indsamling til dyrehandlen. Store dele af området er ubeboede og uden skovrydning, men andre dele ryddes til landbrug og skovhugst. Kort efter beskrivelsen begyndte man at indsamle arten til det internationale marked, i nogle tilfælde ved at fælde træer for at gennemsøge bromelierne. Den opdrættes også lovligt i fangenskab, og køb derfor kun opdrættede dyr.

> **Oprindelig udbredelse:** Peru.

LEVESTED

Ranitomeya benedicta lever i uberørt regnskov og ældre sekundærskov i lavlandet. De fleste fund ligger omkring 150 m over havet, men arten er set op til 405 m. Den er dagaktiv og færdes både på skovbunden og i den lave vegetation, i sammenfiltrede grene og i væltede, døde træer. Hvor meget den klatrer, er beskrevet forskelligt: den omtales både som overvejende træboende og som mere knyttet til jorden end de fleste arter i slægten.

Æggene lægges i løvlaget på skovbunden. Haletudserne vokser op i vandsamlinger i bladhjørner og i gammel bambus. Da forældrene ikke fodrer dem, bruges større vandsamlinger, hvor der er alger og smådyr nok at leve af.

Klimaet er varmt og ensartet: årsmiddeltemperaturen i udbredelsesområdet er omkring 25 °C, med et gennemsnit på ca. 21 °C i den koldeste måned og ca. 29 °C i den varmeste. Luftfugtigheden i naturen er ikke dokumenteret.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Et par *R. benedicta* kan holdes i et terrarie på 40 × 40 × 40 cm. Angivelserne svinger fra 30 × 30 × 45 cm til 2-3 dyr til et liggende akvarium på omkring 75 liter til to par, og større er altid bedre, fordi et stort terrarie holder klimaet mere stabilt. Arten springer lynhurtigt og smutter gerne ud, når døren står åben ved fodring, så et liggende terrarie eller et akvarium med låg er lettere at arbejde i end et højt.

Indret med et drænlag på mindst 5 cm, et net over og en bund, der holder på fugten uden at blive sur. Læg et godt lag visne blade øverst, gerne magnolie- eller katappablade, der holder længe. Frøerne bliver mere dristige, når der er løv at gemme sig i. Giv grene og kork at klatre på, og plant tæt med små bromelier, klatrefigen og andre skyggetålende planter. Sorte filmdåser i løvet og på væggene med sugekopper bruges både som skjul og æglægningssted. Bænkebidere og springhaler i bunden holder terrariet rent og er samtidig foder.

Arten er mindre territorial end mange andre *Ranitomeya* og kan holdes i par, trio eller en lille gruppe, når der er plads. Regn med mindst 4 liter ekstra pr. ekstra dyr. Enkelte dyr kan blive aggressive, når de bliver kønsmodne, og må da tages ud. Hold kun én form i terrariet, og sæt aldrig forskellige arter sammen, så du undgår krydsninger.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Hold terrariet på 21-26 °C om dagen og 18-22 °C om natten. Arten trives bedst omkring 21-24 °C og tåler kortvarigt 18-27 °C. Angivelserne for slægten går op til 25-28 °C om dagen, men varme er farligere end kulde: få timer omkring 29-30 °C kan slå frøerne ihjel, og selv mindre hedeslag kan føre til sygdom og en langsom død. Under 16 °C kan de også dø eller tage varig skade.

Ekstra varme er sjældent nødvendig i en opvarmet stue; lyset til planterne giver ofte nok. Stil aldrig terrariet i vindueskarmen, for solen gennem glasset gør det hurtigt livsfarligt varmt. Hold øje med aircondition og radiatorer i rummet, og mål med et digitalt termometer både foroven og forneden. Et lille, lukket rum, der kan varmes op om vinteren og køles om sommeren, gør det lettere at holde temperaturen stabil. En kølig hvileperiode er ikke dokumenteret for arten.

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal ligge på 70-100 %. En god rytme er næsten 100 % morgen og aften og 70-75 % midt på dagen, så terrariet tørrer lidt op mellem sprøjtningerne. Frøerne klarer kortvarigt ned til 50 %, men kun hvis de har rent vand at sidde i. Længerevarende tørke er farlig for så små dyr.

Pilegiftfrøer tåler begrænset ventilation, så med et glaslåg, hvor kun en lille del er net, er det let at holde fugten høj. Hvor ofte der skal sprøjtes, afhænger af terrariet: fra to gange dagligt i et luftigt terrarie til hver anden eller tredje dag i et tæt. Brug osmosevand, regnvand eller destilleret vand, så glasset ikke får kalkbelægninger. Et tågeanlæg eller regnanlæg på timer kan overtage sprøjtningen, men sørg for lidt luftskifte, så der ikke står stillestående luft med mug.

VAND OG VANDKVALITET

En lav vandskål eller en bromelie med vand i bladhjørnerne er nok. Frøerne er dårlige svømmere, så vandet må ikke være dybere, end at den mindste frø kan sidde i det med hoved og overkrop over vandet. 1-2 cm er et passende niveau, og skålen skal have en nem vej op, fx en sten eller en gren.

Skift vandet, når det bliver uklart, og brug osmosevand, regnvand eller afkloreret postevand. Padder optager stoffer gennem huden, så brug aldrig sæbe eller rengøringsmidler i terrariet; skyl i stedet med varmt vand. Vandet i filmdåser og bromelier med haletudser skal fyldes op og skiftes jævnligt, så det ikke bliver grumset og stillestående.

LYS OG UVB

R. benedicta er dagaktiv, og lyset er først og fremmest til planterne. Giv 12-14 timers lys om dagen med lysstofrør eller LED på timer, hele året rundt, og mørke om natten. Det svarer til dagslængden i troperne. Det er ikke dokumenteret, at arten har brug for UVB. Vælger du alligevel en svag UVB-kilde, så sørg for masser af skygge, så frøerne selv kan vælge. Pas på, at lyset ikke varmer terrariet op over 26 °C.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Grundfoderet er små levende leddyr. Dyr i alle aldre tager flyveløse bananfluer (*Drosophila melanogaster*), og voksne kan også tage den større *D. hydei*. Springhaler er et godt tillæg, og tropiske bænkebidere i terrariet bliver spist undervejs. Nyklækkede fårekyllinger og bladlus kan bruges som afveksling.

Angivelserne for, hvor ofte der skal fodres, svinger: fra dagligt med præcis så meget, at det er spist op til næste fodring, til hver anden dag med 20-30 fluer pr. frø. Giv aldrig så mange fluer, at de kravler rundt på frøerne, for det stresser dem. Unger skal fodres hver dag. Dyrene kan være sky og svære at fodre, når man står ved terrariet, så giv dem ro.

Bananfluer og springhaler er ikke fuldkost alene. Støv foderdyrene ved hver fodring, gerne på skift med kalk, et vitamin- og mineraltilskud og et tilskud med A-vitamin. Nogle vitaminer er farlige i store doser, så følg producentens anvisning. Start bananflue- og springhalekulturer, før frøerne flytter ind, og sæt nye bananfluekulturer i gang hver uge.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

R. benedicta er dagaktiv og kan være lidt sky, især som ung, men i et tæt beplantet terrarie med gemmesteder ses voksne dyr meget. Hannen sidder frit fremme og kalder. Arten er mindre territorial end mange andre *Ranitomeya*, men dyr af samme køn kan komme i strid. Det, der ligner parring, er ofte to dyr i revirkamp, for pilegiftfrøer har ikke egentlig amplexus.

Frøerne bør ikke håndteres. Huden er tynd og gennemtrængelig, og rester af sæbe, creme og olie fra hænderne kan skade dem. Skal en frø flyttes, så lok den ind i en gennemsigtig bøtte, eller brug pudderfri handsker. Slipper en frø ud, skal den fanges hurtigt, for den gemmer sig og tørrer hurtigt ud; i en nødsituation er våde, rene hænder bedre end ingenting. Hold øje med dyr, der gemmer sig hele tiden, taber sig eller bliver jaget, og flyt dem i tide.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnene ligner hinanden. Hunnerne er lidt større og kraftigere end hannerne (omkring 18 mm mod 16-17 mm), men forskellen er svær at se, og hos unger umulig. Det eneste sikre tegn er, at hannen kalder. Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for arten; pilegiftfrøer bliver typisk kønsmodne omkring etårsalderen.

Den sikreste vej til et par er at starte med mindst fire unger, så begge køn med stor sandsynlighed er med, og lade dem finde sammen selv.

PARRING

R. benedicta yngler ret let i terrariet, når temperatur, fugt og foder er i orden. Når hannen er moden, sidder han frit fremme og kalder med sin bløde summen. Hunnen følger ham rundt og skubber til ham, til de når et stille, skjult sted, ofte en filmdåse eller en bromelie, hvor æggene lægges og befrugtes.

Giv parret flere filmdåser og bromelier at vælge imellem, og lad dem være i fred. Et særligt udløsende signal som en regntid eller et temperaturfald er ikke dokumenteret for arten.

ÆG OG HALETUDSER

I naturen lægges 2-6 æg ad gangen i løvlaget på skovbunden. I terrariet bruger parret gerne en tør filmdåse, der sidder vandret på bagvæggen, og en sjælden gang vandet i en bromelie. Angivelserne for antallet svinger fra 2-3 til 4-6 æg pr. lægning, og boksen viser derfor 2-6. Hannen holder æggene rene og vogter dem, til de klækker.

Når æggene klækker, bærer hannen haletudserne på ryggen til hver sin vandsamling, i naturen typisk et bladhjørne eller gammel bambus. Dermed slutter yngelplejen. Der er intet, der tyder på, at hunnen fodrer haletudserne med æg, som hos *R. imitator*, og haletudserne lever af alger og smådyr i vandet.

Haletudser, der får lov at vokse op hos forældrene, bliver større end dem, der tages fra. Tager du æg eller haletudser fra, så hold haletudserne hver for sig i små beholdere på omkring 10 × 10 × 10 cm med osmosevand, et par egeblade og lidt hornblad. Skift to tredjedele af vandet hver anden til tredje dag, og fodr med fint malet algefoder og fiskefoder.

METAMORFOSE

Æggene klækker efter ca. 10-14 dage. Tiden til metamorfose svinger: 60-80 dage er det almindelige, men ved konstant 24 °C tog udviklingen fra fritsvømmende haletudse til færdig frø omkring 114 dage. Boksen viser derfor 60-114 dage.

Når forbenene kommer frem, holder haletudsen op med at æde. Læg et stykke kork på vandoverfladen, så den kan kravle op, og flyt den til en beholder med god landdel, et lag visne blade og en lille vandskål, når halen er ved at være optaget. Vandet skal være lavt, så den ikke drukner.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede frøer er meget små. Hold dem i en lille, fugtig opdrætsbeholder med lufthuller, visne blade, kork og en lav vandskål. Fodr dagligt med springhaler og de mindste bananfluer, og støv foderet let med vitaminer og mineraler.

Unger kan gå sammen i en lille gruppe af jævnstore dyr. Når de nærmer sig kønsmodenhed, skal du holde øje med aggression og dele dem op i par eller trioer. Unger sælges typisk, når de er 3-6 måneder gamle og endnu ikke kan kønsbestemmes. Vælg dyr med klare øjne og en krop, der ikke er tydeligt smallere end hovedet.

Sundhed og typiske fejl

R. benedicta er hårdfør, når temperatur og fugt er rigtige, og de fleste problemer skyldes pasningen:

- Varme over ca. 27 °C, fx fra sol gennem et vindue eller et svigtende klimaanlæg, giver stress, appetitløshed og i værste fald død. Omkring 29-30 °C er livsfarligt.
- Kulde under 16 °C, fx ved strømsvigt om vinteren, kan også give varige skader eller død.
- For tørt eller for vådt og stillestående terrarie giver tørre dyr, hudinfektioner og mug.
- Foderdyr uden vitamin- og mineraltilskud giver svækkede knogler. Overdosering af visse vitaminer kan også skade.
- En mager frø uden tydelig rund mave kan skyldes for lidt foder, parasitter eller konkurrence. Tjek, at alle dyr får mad.
- Kampe mellem dyr af samme køn. Fjern den frø, der kæmper.

En sund frø har hel hud uden sår eller røde, vattede eller svampede områder, særligt omkring gattet og på indersiden af bagbenene. Tegn på sygdom kan være hyppige hudskift, ballonagtig krop, sløvhed eller uro, appetitløshed og mat, tør hud. Isolér syge dyr, og søg hurtigt en dyrlæge med forstand på padder.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.